

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par M. Laurent Mosar), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par M. Jean-Marie Halsdorf), Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp) et Michel Wolter ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Motion 1

Da muss mer elo nach zum Vott vun der Motioun kommen, déi den Här Roth deposéiert huet. Wie wëllt nach d'Wuert zu dëser Motioun ergräifen? Den Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Déi Motioun ass eis am Kär ganz sympathesch.

Ech wollt just d'Fro stellen, wéi sech d'CSV-Fraktioun duerno d'Veerdeelung vun deene Wunnenge géif virstellen. Well et ass esou: D'AIS, d'Agence-immobilière-socialen, déi si jo mam Familjeminstère konventionéiert. An do gëtt et eng gewësse Gouvernance, wéi déi Wunnengen dann och vergi ginn, och no gewësene Krittären. An ech fäerten e bëssen, wa mer dat komplett opmaache fir eis 100 Gemengen, datt een do vläicht e bëssen och ënnerschiddlech Behandlungen kéint kréien an deenen eenzelne Gemengen. An dofir wollt ech einfach froen, wéi Der Iech dat virstellt.

Mee am Kär ass se eis sympathesch an en fonction dovunner kënnen mer se da matdroen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement. Da géif ech direkt d'Wuert un den Här Roth ginn.

M. Gilles Roth (CSV) | Merci, Här President. Ech mengen, déi Fro vum Här Clement ass och berechtigt. Mee Dir wësst, dass et zënter 2012 eigentlech eng Reform vun den Office-socialen gëtt an dass déi Office-socialen kënnen ouni Problem, ob se elo fir eng oder méi Gemengen zoustänneg sinn, déi Verdeelung vun deene Wunnenge virhuelen no Krittären, déi an den eenzele Gemengen, selbstverständlech no de Critères sociaux, festgeluecht sinn.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Roth. Dann huet d'Madamm Cecchetti d'Wuert gefrot.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Jo, ech hunn och eng Fro, well eis ass déi Motioun och ganz sympathesch a mir géife se och matstëmmen. Ech hu just d'Fro: Souwäit ech jo weess, beim AIS, wann d'Leit hir Haiser oder hir Appartementer iwwert dee Wee verloune loossen, ass jo och de Loyer gedeckelt. Wéi

gesitt Dir dat hei vir? Soll dat esou änlech funktionéieren, well soss géife mer jo awer vläicht riskéieren, datt d'Gemenge Wucherloyere misste bezuelen an dat erëm iwwert d'öffentlech Hand misst bezuelt ginn? Dat ass meng eenzeg Fro, déi ech hunn.

M. Fernand Etgen, Président | Den Här Roth direkt fir d'Änwert.

M. Gilles Roth (CSV) | Ech mengen, déi Fro ass och berechtigt, mee mir hunn dat jo am Kontext vun der Uleennung oder Erweiderung vun deem System, wéi et elo bei der Gestion locative sociale, der GLS, ass; déi selwecht Krittären, och mat der Deckelung vun dem Loyer, selbstverständlech. Et kann net sinn, dass d'Leit hiet Appartement zu dem normale Marchés-präis géinge verloune a si géifen da 75 % Exemption vun hire Rentrée vum Loyer kréien.

D'Schlüsselung vun de Krittären muss déi selwecht sinn, wéi wann ech der Gestion locative sociale dat ginn. Mee et gëtt en zousätzlechen Ureiz, well, ech soen Iech och ganz éierlech, net all Mensch weess ... Et si jo oft, loosse mer d'Saach soen, eeler Leit, déi nach Appartementer hunn, wou se soen: „O, ech wëll mech elo net méi do mat Loyer an ech weess net soss Problemer erëmwälzen“, déi soen: „Ech ginn dat där Gestion locative sociale.“ An eng Gemeng ass nun emol, loosse mer soen, ganz éierlech, heiansdo méi no zu de Bierger wéi sou eng ASBL.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Roth. Dann huet den Här Gilles Baum d'Wuert gefrot.

M. Gilles Baum (DP), rapporteur | Merci fir d'Wuert, Här President. Ech mengen, alleguerten déi heibannen, déi an de Gemengen aktiv sinn, an dat sinn der ganz vill, déi wëssen, dass eng Gemeng emol kann an d'Situatioun kommen, wou se Leit muss relogéieren, séier logéieren, dass Leit kommen, déi aus der Wunneng eraus mussen. A wann een dann d'Méiglechkeet huet, fir bei enger Privatpersoun dann entweeder eng Wunneng kënnen ze lounen, en Haus kënnen ze lounen, da weess ech, dass ganz vill Gemengen dat nawell gär maachen.

Ech muss Iech soen: Ech fannen déi Propos hei, déi gemaach ginn ass, ganz sënnavoll. Ech fannen déi ganz gutt. Ech mengen, d'Detailer misst een eng Kéier festhale mat Sécherheet an der Finanzkommission, mee ech géif menger Fraktioun op alle Fall proposéieren, dat heite matzestëmmen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Baum.

Kënnen mer iwwer dës Motioun dann à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Wien d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder ass dës Motioun eestëmmeg ugeholl.

3. Dépôt d'une proposition de loi par M. Aly Kaes

Da géif ech d'Wuert un den Här Aly Kaes gi fir den Depot vun enger Proposition de loi. Här Kaes, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

M. Aly Kaes (CSV), auteur | Jo, merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, et handelt sech hei ëm eng Proposition de loi, wou et drëm geet, bei eisen Ingénieur-directeurs respektiv eisen Direkteren an hiren

Adjointen, déi an den interkommunale Syndikater tätég sinn, a ganz besonnesch an deene méi technesche Syndikater tätég sinn, déi all Dag mussen reagéieren op déi Besoinen, déi sech stellen, déi awer leider Gottes net de Cadre légal hunn, fir ganz dacks konform zu eiser Gesetzgebung ze reagéieren, fir eeben dat Gesetz iwwert d'interkommunal Syndikater dohigeeënd ze änneren, fir datt et méiglech ass, datt déi Leit och kënnen déi schwéier Missiounn erfëllen, déi si hunn, déi se exzellent wouerhuelen, mee wou si leider Gottes ëmmer erëm an enger Grozon si respektiv souguer licht an der Inegalitéit heiansdo sinn, fir kënnen de Betrib adequat ze féieren. Fir dat ze änneren, wollt ech eeben dës Proposition de loi deposéieren.

8261 – Proposition de loi 1. portant modification de la loi modifiée du 23 février 2001 concernant les syndicats de communes et 2. portant modification de la loi modifiée du 24 décembre 1985 fixant le statut général des fonctionnaires communaux

M. Gilles Roth (CSV) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Kaes.

M. Aly Kaes (CSV), auteur | Merci.

4. 8115 – Projet de loi instituant un régime d'aide en faveur de la primo-création d'entreprise

Als nächste Punkt um Ordre du jour steet de Projet de loi 8115 iwwert d'Afféiere vu Bähilëlle fir Mikroentreprise vum Geschäfts- an Handwerkssektor. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht a Rapportrice vun dësem Projet de loi ass déi honorabel Madamm Simone Beissel. Madamm Beissel, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Classes moyennes et du Tourisme

Mme Simone Beissel (DP), rapportrice | Merci, Här President. Kolleginnen a Kollegen, mat dem Projet de loi 8115 gëtt eng nei Hëllef geschaf fir Mikroentreprises am Secteur vum Handel a vum Handwerk. Schonn a senger Ried zur Lag vun der Natioun vum 12. Oktober 2021 hat de Premierminister d'Annonce gemaach, dass dës Hëllef fir Mikroentreprises, wéi een et nennt, Aide primo-créateur, soll geschaf ginn. An haut gëtt dës Annonce vun der Regierung Realitéit.

Wat versti mer ënner enger Mikroentreprise? Ma et ass eng Entreprise, déi manner wéi zéng Leit huet an e Chiffre d'affaires annuel, dee manner ass wéi 2 Milliounen Euro. D'Zil vun der Aide primo-créateur, ass op der enger Säit eeben, den Entrepreneursgeescht ze féieren, an op der anerer Säit och, fir nei Betriber mat neien Aktivitéiten ze féieren.

Wat sinn d'Konditiounen? Fir dass eng Mikroentreprise an de Genoss vun dësen Aidë komme kann, muss se folgend Konditiounen erfëllen – et sinn der u sech véier un der Zuel –: Si muss éischters nei gegrënnt gi sinn, dat heescht, si muss eng Autorité d'établissement hunn, déi manner wéi sechs Méint al ass. Zweetens muss den Dirigeant d'entreprise eng beschleunegt Formatioun matgemaach hunn a Gestion d'entreprise, fir eebe just d'Chancé vun den nei gegrënnten Entreprises maximal an d'Luucht ze schrauwen a Saache vu gudder Gestéioun. Drëtts: Et kann een awer eng Dispens kréie vun dëser Formatioun, an zwar wann een entweeder en Unidiplom huet a Gestion d'entreprise oder awer wann een e Brevet de maîtrise huet oder awer wann een en auslänneschen Diplome huet, deem seng Equivalenz zum Brevet de maîtrise hei zu Lëtzebuerg unerkannt gëtt. A véiertens: D'Entreprise muss de Beweis féieren, dass se e Lokal zur Verfügung huet fir hir Aktivitéiten, dee getrennt ass vun hirer eegener Wunneng.

Här President, wéi geet dat dann elo konkreet? De Betrib, deen eligibel ass, kritt elo während enger Period vu bis zu sechs Méint pro Mount e Subsid vum 2.000 Euro, also dee kann e kréien. Dat heescht, do ass e Gesamtbetrag da virgesi pro Entreprise vum 12.000 €.

Wat ass d'Justificatioun? Mir wëssen alleguerten, dass d'Betribler, wa se sech op d'Bee stellen, ganz um Ufank e Koup vu Käschte musse stemmen. Dat heescht, dat geet vun Notaireskäschtchen iwwer Loyerer, Ekipement bis hin zu Material, Stroum an esou weider. Mir wëssen awer och, dass et mat Momenter e puer Méint dauert, bis déi éischt Clienté kommen oder bis déi éischt Revenue generéiert ginn. An et ass eebe just fir dës Ufankskäschtchen op d'mannst zum Deel ze couvréieren, wou déi nei Aiden hei ausgeschafft gi sinn, fir deem Genre Entreprises ze hëllefen.

Här President, déi nei Hëllef kann awer och cumuléiert gi mat aneren Hëllef, déi mer scho virdrun ageféiert hunn hei an dësem Haus. Dat heescht, et dierf e Maximalbetrag net iwwertratt ginn, dee schonn am Gesetz vum 20. Dezember 2019 iwwert de Regimm vun den Aiden de minimis virgesinn ass. Dëse Betrag, deen huet e Maximum vum 200.000 Euro, limitéiert op dräi Joer. A wann een dodrënner bleift, da brauch dat och der Europäescher Kommissioun vu Bréissel net matgedeelt ze ginn. D'Gesetz gesäit weider Krittäre vir, jee nodeems ob de Grënner eng Eenzelperson ass oder awer ob do verschidden Associéé viséiert si mat deem neie Gesetz.

Zur Prozedur: Wann een eng Demande eragëtt – déi musst Der schrëftlech eraginn un den zoustännge Ministère, wat de Classes-moyennes-Ministère ass –, dann huet den zoustännge Minister en Delai vun engem Mount fir ze äntweren, dat heescht fir déi Demande ze traitéieren. Elo eppes ganz Spannendes: Wann an engem Mount keng Äntwert zu där Demande komm ass, da gëtt dat ugesi wéi eng positiv Äntwert. Dat heescht, dann huet den Demandeur d'Recht op de Subsid. An ech weisen dorop hin, well dat u sech e Paradigmewissel ass, well ganz oft an anere Secteuren, le silence vaut refus. Hei ass et: Le silence accord.

Zum Käschtepunkt gëtt gerechent, dass déi nei Aiden hei zesummen ongeféier e Käschtepunkt hu vun enger Millioun Euro.

Här President, ech erënneren och drun, dass schonn aner Hëlfe virgesi si fir eebe Mikroentreprises, Kleng- a Mëttelbetriber am Commerce an am Handwierk, an dat, fir Investitiounen ze fërderen. Dat ass d'Gesetz vum 9. August 2018 iwwert de Régime d'aides en faveur vu klengen a mëttleren Entreprises. Dat just zur Erënnerung. An dann hu mer och schonn e Gesetz geholl, fir nach jonke Betriber och ënnert d'Äerm ze gräifen.

Zu den Avisen: Dir wësst, bei all deene Projete kréie mer ëmmer eng ganz Serie vun Avisen, hei natierlech och. Den éischten Avis ass dee vun der Chambre de Commerce, also der Handelskummer. Déi weist sech erfreet, déi begréisst dës nei Hëlfele a si seet, dat wär extreem wichteg fir d'Attraktivitéit vum Secteur a fir Promotioun fir Lëtzebuerg ze maachen eebe just a Saache Grënnung vun neien Entreprisé mat neien Aktivitéiten. Si begréisst et och, dass d'Berufskummeren agebonne gi sinn, eebe just fir d'Grënner ze informéieren an ze ënnerstëtzen. An drëtzens begréisst se natierlech de kuerzen Delai vun engem Mount, an deem muss geäntwert ginn, wann eng Demande erakënn.

D'Chambre des Métiers – et geet an déi selwecht Richtung – begréisst och déi nei Aiden eeben am Intressi vun der Ënnerstëtzung vun dëse Mikroentreprises. D'Chambre des Salariés ass och ganz positiv. Si begréisst d'Mesürene a si begréisst haaptsächlech d'Kopplung vun

der Finanzéierung un der néideg Formatioun, well se seet, dat ass en exzellente Wee, fir eeben d'Reussite vun dëse Mikroentreprise beschtméiglech ze garantéieren.

Dann hu mer de Staatsrot. De Staatsrot hat am Ufank zwou Opposition-formellé gemaach. Dat ass ëmmer do, wou si ganz streng sinn. Bei där éischter Opposition formelle ass gaangen ëm de Pouvoir discrétionnaire vum Minister, fir d'Zréckbeuele vum de Gelder ze fërdere, wann iergendwéi eppes schifgelaf ass oder, wéi gesot, déi Entreprise net d'Konditiounen erfëllt huet oder aner Saachen net befollegt huet. A bei där anerer, der zweeter Opposition formelle, ass et ëm d'Disproportionalitéit vun der Mesure de remboursement selwer gaangen. Mir hunn als Chamberskommissioun dee Moment parlamentaresch Amendementer geholl a wéi déi bis eragaange sinn an de Staatsrot, huet de Staatsrot seng Opposition-formellé levéiert an den Accord ginn zum Text.

Da koun nach en Avis era vum Conseil de la concurrence, vun der Konkurrenzautoritéit, déi just seet, ob eventuell a puncto Exigencé vun den Akommesse vun de Grënner an och déi Konditioun vun deem Lokal, dat muss do sinn niewent der Wunneng, ob een dat net kéint bësse manner streng maachen.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, ech sinn elo schonn duerch mat dem Rapport. Ech wëll vun der Geleeënheet profitéieren, fir dem Minister Lex Delles a senger ganzer Ekip hærzlech Merci ze soe fir déi konstruktiv Zesummenaarbecht, mee och alleguer de Membere vun der Classes-moyennes-Kommissioun, déi ganz konstruktiv an aktiv matgeschafft hunn, dann eise Sekretär, dem Dan Schmit, vun dem Sekretariat vun der Classes-moyennes-Kommissioun, awer och dem Olivia Welsch vun der DP-Fraktioun. Et war e Genoss, fir zesummeneschaffen, mir hunn dat schnell hikritt, an dofir soen ech Iech fir de Moment emol en hærzleche Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen der Rapporteuse Simone Beissel villmools Merci a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, den honorabelen Här Félix Eischen.

Discussion générale

M. Félix Eischen (CSV) | Merci, Här President, merci och der Madamm Beissel fir hire gudden Rapport, dee ganz komplett an ausféierlech war. Jo, fir d'CSV sinn d'Mikro-, d'Kleng- a Mëttelbetriber d'Reckgrat vun eiser Wirtschaft a vun der Beschäftegung an eise Land. Dofir begrëisse mir all Beméiungen, fir dës Betriber ze ënnerstëtzen.

All Betrib huet eng Kéier kleng ugefaangen. Bei verschiddenen ass dat méi laang hier, bei aneren ass et méi rezent, mee fir dass eis Wirtschaft weiderdréint, brauche mer Leit; Leit, déi sech trauen, e Betrib am Handwierk oder am Commerce ze grënnen an an dësem hiert Kënnen an hiren Asaz anzubringen an dann och dee Betrib opzebauen. Mir wëssen alleguer, wéi schwierig et hautzudaags ass, unzekommen, sief et duerch héich Käschten, héije Loyer, den Accès u Kredit, an oft sinn déi éischt Méint entscheidend fir den Erfolg vun engem Betrib.

Dowéinst begrëisse mir et ausdrécklech, dass mat dësem Projet de loi eng staatlech Hëllef geschaf gëtt, fir deene Leit, déi hiren éischte Betrib grënne, ënnert d'Äerm ze gräifen. Mir begrëissen och, dass dëse Projet de loi ausdrécklech festhält, dass de Ministère muss den Demandeur – d'Madamm Beissel huet et elo grad gesot – bannent engem Mount eng Äntwert liwweren, ob si dës Hëllef kréien, a wann elo keng Äntwert op eng Demande mat engem kompletten Dossier virläit, dës Demande dann automatesch approuvéiert gëtt; dat fanne mir ganz gutt, dat ass eng gutt Saach a sollt och e Virbild sinn.

Mir schléissen eis an deem Punkt den Avis vum der Chambre des Métiers an der Chambre de Commerce un. Mir fannen et och gutt, dass eng Konditioun, fir dës Hëllef ze kréien, d'Beleë vum engem Cours iwwer d'Gestion d'entreprise bei enger Berufschamber ass. Dës Konditioun fällt ewech, wann de Firmegrënner entweder en Unisdiplom, eng Meeschterprüfung oder säin auslänneschen Equivalent virleë kann. Dës ass eng wichteg Mesür, fir den Taux d'échec e weëneg erofzekerien a fir vermeidbare Feeler virzebeugen.

De Projet de loi gesäit och vir, dass dës Aidë sechs Méint gräife mat Tranché vum 2.000 Euro pro Mount, also engem Maximum vum 12.000 Euro. D'Chambre de Commerce ass der Meenung, et hätt een d'Ausbeuele vun der Hëllef e bësse méi flexibel kënnen gestalten, fir dass grad an den éischten ee bis zwee Méint méi ausbeuelt kéint ginn, wann d'Suen eeben am meeschte gebrauch ginn. Dat gesi mir och esou an hätten eis do e bësse méi Flexibilitéit säitens vum Ministère erwaart.

Alles an allem ass dës Aide awer eng wichteg Ënnerstëtzung fir den Entrepreneuriat zu Lëtzebuerg an d'CSV stëmmt natierlech dësem Projet de loi zou. Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Eischen. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Tess Burton. Madamm Burton, Dir hutt d'Wuert.

Mme Tess Burton (LSAP) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'éischt wëll ech natierlech och der Madamm Beissel villmools Merci soe fir hire schrëftlechen a mündleche Rapport. Mat dësem Gesetzesprojet ënnerstëtze mer Leit, déi de Schrëtt an d'Selbstständegkeet woen an eng nei Entreprise grënne. Si kréie während sechs Méint eng finanziell Starthëllef an der Héicht vum 2.000 Euro.

Mir fërdere mat dëser Hëllef den Entrepreneursgeescht hei bei eis am Land a virun allem awer och d'Innovatioun, well et oft déi nei kleng Entreprisé sinn, déi nei Iddien ëmsetze wëllen. Dës dréit zur wirtschaftlecher Entwécklung vun eise Land bäi an och zu der Attraktivitéit vun eise Land. Nei Entreprisé schafen awer och nei Aarbechtsplazen an dofir ass et wichteg, dass mir derbäi hëllefen, dass nei Entreprises de Wee packen, sech ze etabléieren, ze wuessen an erfollegräich ze sinn.

Här President, ech wëll nach eng Kéier op dräi Punkten agoen, déi eis an dësem Gesetz ganz wichteg sinn. D'Subventiounen ginn nämlech direkt all Mount ausbezahlt a si müssen net rembourséiert ginn. Déi finanziell Ënnerstëtzung ass un eng Formatioun vun der Gestion d'entreprise gebonnen. Domadder steigere mer d'Warscheinlechkeet, dass déi nei gegrënt Entreprisé reusséiere wäerten a mir bannen déi professionell Berufskummeren och mat an.

An en anere weidere wichtige Punkt fir eis ass deen, dass de Ministère innerhalb vum engem Mount d'Demande muss traitéieren, dat gëtt nämlech deene nei gegrënnte Betriber eng gewësse Planungssécherheet. Wann een de Schrëtt an d'Selbstständegkeet wot, dann ass dat e Schrëtt, dee virun allem am Ufank vill Unsécherheete mat sech bréngt. Et ass e Sprong an d'kaalt Waasser. An och, wann ee sech vill renseignéiert a gutt virbereet huet, gëtt et ëmmer Imprevuen, déi engem séier wuertwärtlech de Stréch duerch d'Rechnung maache kënnen. Dofir ass et wichteg, e finanziell Puffer, e Rettungsreef ze hunn, deen een iwwer Waasser hält, bis eeben d'Entreprise sech fräigeschwommen huet.

Dëse Projet ass also eng gutt Saach, dofir kann ech hei nëmmen d'Zoustëmmung vu menger Fraktioun ginn an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Burton. An da ginn ech d'Wuert un déi honorabel Madamm Carole Hartmann. Madamm Hartmann, Dir hutt d'Wuert.

Mme Carole Hartmann (DP) | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, mir hunn dacks gesot, dass Efforte mussen gemaach ginn, fir den Entrepreneursgescht ze stäerken an de Leit Loscht ze ginn, sech als Entrepreneur ze lancéieren. Mat dësem Gesetz gi mir deenen, déi sech wellen trauen, en direkten Incentive, andeems mir si während der Ulafras, déi dacks méi schwéier ass, finanziell ënnerstëtzen. E Betrib brauch nämlech oft Zäit, bis en eng stabil Clientbasis opgebaut huet a reegelméisseg Revenuen erakritt, mat deenen hie seng Käschten decke kann.

Zil vun dësem Gesetz ass awer net nëmmen, de Primo-créateure ze hëllefen, den ekonomesche Risiko ofzefiedere. Mir ginn hinnen och eng Sécherheet, wa si eventuell e Salariatsverhältnis oplësen, fir sech an d'Selbstännegkeet ze trauen. Mir ënnerstëtzen soumat och d'Independanten, déi heimat eng Ofsécherung kréien.

Et goufe scho vill Initiative lancéiert, fir den Entrepreneuriat ze ënnerstëtzen an ze fërderen. Ze erwänen ass zum Beispill de Projet „Sustainable Entrepreneurial Schools“ vum SCRIPT an dem Mëtzelstandministère, un deem Dausende Schüler deelgeholl hunn zanter senger Kreatioun 2016/2017. Dobäi ginn Ateliers, Mini-Stagen, Konferenzen a Visitte mat externe Partner organiséiert. Ech denken awer och un de Projet „Mini-Entreprises“, dee säit Joren an de Lycéen ënnert dem Lead vun der Jonk Entrepreneuren ASBL ganz vill Succès huet a vun der Regierung ënnerstëtzt gëtt, e Projet, deen den Entrepreneursgescht bei jonke Schüler stimuléiert an hinnen d'Responsabilitéit iwwert eng kleng Firma gëtt.

D'Regierung huet och rezent eng Roadmap zur Fërderung vum Startup-Ökosystem ausgeschafft. Zil vun där ambitéierter a participativer Roadmap ass, Lëtzebuerg als en éischtklassege Standuert ze positionéieren fir Grënner, déi innovativ Projekten entwéckelen, fir Investoren an aner Playeren aus dem Startup-Ökosystem. Dobäi kennt de Projet de loi iwwert den Droit d'établissement, deen deemnächst op dëser Plaz soll gestëmmt ginn. Dëse wäert derzou bäidroen, de Prinzip vum der zweeter Chance fir Entrepreneuren ze stäerken. Wann een eemol Faillite gemaach huet a sech nach eng Kéier nei lancéieren wëll, kann een hei dann eng zweet Chance kréien.

Fir Primo-créateure spillen och d'Netzwerk, de Mentoring an eng Ulafstell, wou ee sech iwwer d'Prozedur vun der Betribsgrënnung kann informéieren, an esou wieder eng wichteg Roll. Hei leeschte Lux-innovation an d'Handelskummer mam House of Startups an dem House of Entrepreneurship zanter ville Joren eng ganz wichteg Aarbecht.

Dir Dammen an Dir Hären, wat de Projet de loi ugeet, ass et gutt, dass d'Primo-créateuren eng Subvention en capital kréien, bei där si sech keng Suerge maache mussen, dës bis zu engem Stéckdatum erëm zeréckzebezuelen. D'Prozedur fir d'Demande vun der Hëllef ass och effikass, well en Demandeur séier eng Äntwert kritt, ob en d'finanziell Hëllef wäert kréien oder net. D'Äntwert vum Ministère muss jo och an engem Mount kommen, soss gëtt de Prinzip „Silence vaut accord“ ugewant – e Prinzip, deen iwwerregens och anere Prozeduren zu manner Delaie féiere kéint.

D'DP begréisst och d'Koppelung vun der finanzieller Hëllef un eng Formatioun iwwer d'Geschäftsleitung.

Dëst ka sécherstellen, d'Probabilitéit vun der Reussite vun engem Projet, deen d'Aide primo-créateur kritt, ze vergrësseren. Duerch eng geziilt Ënnerstëtzung stärke mir de Primo-créateuren hir Chancen, erfollegräich ze ginn a mat hirem Betrib zu der wirtschaftlecher Entwécklung vum Land bäizetroen. Dëse Projet de loi ass deemno am Sënn vum Entrepreneursgescht an am Sënn vun eiser Ekonomie.

Ech ginn deemno mat Freed den Accord vun der Demokratescher Partei a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Hartmann. An da wier et un der Madamm Semiray Ahmedova. Madamm Ahmedova, Dir hutt d'Wuert.

Mme Semiray Ahmedova (déi gréng) | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, ech mengen, et ass wierklech schonn immens villen gesot gi vu menge Virriedner. Fir d'alleréisch, fir dass ech et och natierlech net vergiessen, der Madamm Beissel e ganz grouse Merci fir de schrëftlechen an natierlech mëndleche Rapport.

A jo, wat ech am Fong wollt soen, ass: De Choix ze maachen, en eegene Projet an eng eege Firma ze lancéieren, ass sécherlech net einfach an et verlaangt och e gewëssene Courage, de Courage, sech ouni vill Garantien eppes kënnen opbauen an och dass ee kann natierlech seng eegen Iddie verkafen. Et bedeit, kënnen säin eegene Chef ze sinn, mee et bedeit awer och, kënnen iergendwéini eng Kéier, wann et gutt geet, de Chef vun anere Leit ze sinn. Den Entrepreneuriat ass wichteg fir eis Gesellschaft. Dat si Leit, déi sech net nëmmen selwer natierlech wellen opbauen a privat hoffentlech wellen erfëllen, mee dat si Leit, déi nëtzlech si fir eis Gesellschaft, eis Ekonomie an den Aarbechtsmarché. Natierlech sinn dat och Leit, déi interessant sinn an eng Plus-value wäerte si fir déi potenziell Clienten.

Fir eis war et schonn ëmmer wichteg, deene Jonken oder souguer déi deene manner Jonken hiren Entrepreneuriatsgescht ze encouragéieren a si ze ënnerstëtzen, sech ze lancéieren a sech esou weider fir berufleche Méiglechkeeten ze interesséieren.

E konkreet Beispill hei wier och zum Beispill de Lycée Ermesinde zu Miersch, well ech fannen, et feelt e bëssen an eise Schoulsystem ... Also op jidde Fall, dee Moment, wéi ech an der Schoul war, ass guer net vun Independantë geschwat ginn an den État d'esprit, fir iergendwéini eng Kéier Independent ze sinn, war guer net um Programm. An dofir ass et wichteg an dofir geet dëse Lycée mat engem gudden Beispill vir, fir dat – d'Mini-Entreprises – och scho ganz fréi an de Schoulprogramm anzuschreien, fir datt d'Schüler schonn emol d'Gefill kréien, wat et heescht, säin eegene Chef ze sinn a selwer ze kucken: Wéi maachen ech dat, wéi bauen ech dat op, fir e kleng Revenu ze kréien, fir datt dat Ganz rullt?

Voilà, da schlëssen ech dës Klamer zou, mee et war mer wichteg, dat ze soen, well fir déi Jonk wier dat natierlech net oninteressant, schonn esou eng gewëssen Erfahrung ze maachen, bevur si am aktive Liewe kënnen tätég sinn.

Mir Gréng ...

Une voix | Très bien!

Mme Semiray Ahmedova (déi gréng) | Merci. Mir Gréng hu schonn oft gesot: Wann ee wëll d'Independance opwäerten, dann ass et wichteg, deene Leit méi Sécherheet ze ginn an domadder de Statut méi attraktiv ze maachen. A mat dësem Gesetzesprojet encouragéiere mir iwwer de Wee vun enger Primm d'Kreatioun vun de Mini-Entreprises an domadder droe mer natierlech derzou bäi, datt d'Handwerk opgewäert gëtt an opgebaut gëtt. Mir begrësse bei

dësem Gesetzesprojet de Wonsch natierlech vun der Regierung, den Entrepreneuriatsgescht duerch Hëllef a Subventiounen ze ënnerstëtzen an ze encouragéieren.

Weider ass dëse Projet interessant, well d'Subventiounen och un eng Formatioun gekoppelt sinn. Esou soll séchergestallt ginn am Fong, datt déi nei Entrepreneuren déi beschtméiglech Basis hunn, also de beschtméigleche Start souzesoen, fir hir Iddi ze realiséieren an eng Reussite doräusser ze maachen, datt do natierlech iwwer eng Formatioun klassesch Fehler kënnen vermeit ginn an datt een natierlech béis Iwwerraschungen, déi ee vläicht am Ufank esou net um Radar huet, kann aus dem Wee raumen. Sech ze bilden an iwwerhaupt dës Opportunitéit ze hunn, ass vill wäert an ass och immens wichteg. Dofir ass et an eisen Aen immens interessant, dës Demande fir Subventiounen un dat gekoppelt ze hunn, a mir hoffen natierlech, datt dat Ganz wäert fir all Entreprise zum Erfolg féieren.

Et ass wichteg, iwwert dëse Wee d'Attraktivitéit och vun eise Land ze stäerken. Déi administrativ Hürde si beschtméiglech opgehuewe ginn duerch eng Simplification administrative a mir begrëssen natierlech, datt d'Regierung sech hei maximum ee Mount gëtt, fir op all Demande kënnen ze reagéieren.

Dat alles gesot, kéint ee mat engem Saz dat Ganz resüméieren: Mat dësem Gesetzesprojet fërdere mir den Entrepreneuriatsgescht an ënnerstëtzen op eng ganz aktiv Aart a Weis d'Kreatioun vun den neie Betriber.

Dat gesot, merci natierlech fir d'Nolauschteren. An net ze vergiessen: Ech ginn natierlech den Accord vun der grénger Fraktioun zu dësem Gesetzesprojet. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Ahmedova. An da ginn ech d'Wuert weider un den honorabelen Här Fernand Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Merci, Här President. Ech ka mech wierklech kuerzfaassen, well et ass an dësem Gesetz näischt gesot ginn, wat mir net géinge mat zwou Hänne ënnerschreien. Souwuel d'Ënnerstëtzung vum Entrepreneuriat, vun neien Entrepreneuren an esou weider an esou virun ass eppes, wat eiser Linn komplett entsprécht. Dofir gi mir gär eisen Accord. Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser. An d'Wuert geet weider un déi honorabel Madamm Myriam Cecchetti.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Jo, also als Alleréisch emol e grouse Merci der Rapportrice fir hire schrëftlechen a mëndleche Rapport. Also mir droen dat hei natierlech selbsterständlech mat, well et ass jo och scho gesot ginn, dëse Projet de loi cibléiert wierklech déi kleng Entrepreneuren, déi kleng Commercen, déi kleng Artisanaten, an do ass et schonn immens, immens schwéier. An et geet net nëmmen duer, datt mir soen: „Trau dech! Maach et!“, mee hei kréie se wierklech finanziell gehollef. An all Respekt dofir an e grouse Merci!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Cecchetti. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, merci och fir de ganz gudden an ausféierleche Rapport. Ech ginn elo net méi op d'Montanten an op d'Delaen an, wéi laang et déi Aidë ginn; déi 12.000 Euro a sechs Méint si be-
kannt.

Mir fannen et generell gutt, datt et de Start an d'Entrepreneuriat soll facilitéieren. Mir Piraten fannen et awer schued, datt d'Aidë bis elo mol just fir d'Secteur vum Commerce a vum Handwerk gëllen – dat hate mer och an der Kommissioun thematiséiert –, et gi sécher nach aner Secteuren, wou et kéint interessant sinn. Ech verstinn och d'Argumentatioun, firwat dat elo sou gemaach ass, well et deelweis aner Aidë ginn. Ech géif mer do heiansdo e Streamlining wënschen, dat géif et de Leit och e bësse méi einfach maachen, si op déi richtig Plaz ze guidéieren. Dat hu mer schonn oft diskutéiert, Här Minister. Ech mengen, mir sinn eis do am Kär eens, et ass just un der Ëmsetzung, wou et heiansdo happert.

Ech hunn awer e puer Punkten, déi ech trotzdem wollt uschwätzen, déi hei nach net gesot goufen. Dat eent, dat ass: Ech fannen et e bësse komesch, datt een op d'mannst zwee Verstéiss géint de Verbuot vum Travail clandestin a sengem Casier muss stoen hunn, ier ee fir dës Hëllef net méi eligibel ass. Fir eis ass kloer – a mir hätten do och eis Ënnerstëtzung ginn –, datt een direkt ab der éischter Verurteilung weinst Ausbeutung vu Persounen ouni Openthaltsrecht säi Recht op dës Aidë verwiert hätt. Et gi Grënn, mir hätten awer och eis Ënnerstëtzung wierklech gi fir ab der éischter Verurteilung. Mir hätten eis hei also kloer fir eng méi streng Clause entscheet a mir denken, datt dat hei och eventuell spéider nach eng Kéier kéint fir eng blöd Situatioun an der Effentlechkeet suergen, wann dann iergendwann eng Kéier eng Firma an deem Fall wier oder eng Persoun an deem Fall wier an dat géif an der Press thematiséiert ginn.

Och fanne mer et schued, datt Leit, déi hire Betrib bei sech doheim wëlle lancéieren, hei keng Chance hunn, vun deenen 12.000 Euro ze profitéieren. Well och wa si sech d'Loyerskäsche spueren, heescht dat nach laang net, datt hire Business an deene sechs Méint esou grouss ass, datt se kéinte vun hirem Geschäft liewen. En Handwierker zum Beispill, dee bei d'Leit heem Reparatur maache geht, huet och net onbedéngt de Besoin vun engem eegene Geschäft oder vun engem eegene Lokal, well hien ass jo déi ganz Zäit dobaussen ënnerwee an huet deementspreechend vläicht just d'Käsche vun enger Camionnette ze droen. Och hei wiere mer also mat méi largë Reegelen averstane gewiescht. Och do, wien de schréftleche Rapport liest, gesäit och e bësse d'Erklärungen derfir. Ech fannen trotzdem, datt et enger Oppositiounspartei zoustoen däerf, drop hinweisen, datt se dat anescht gesäit.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, do duerch datt d'Regierung an hirer Fiche financière just vun 83 Beneficiairen am Joer ausgeet, mengen ech, ass jiddwerengem heibanne bewosst, datt dat heiten eng Hëllef ass, déi laang net fir all Entrepreneur oder all Entrepreneuse geduecht ass. Et ass eng Hëllef, déi enger ganz cibléierter Grupp vu Leit wäert zegutt kommen, a fir eis wär en Opmaachen op méi Grouss definitiv wëschenswäert a mir hoffen, datt mer an der Evaluatioun vun deem heite Projet dann och an déi Richtung wäerte goen. Et ass en éischte richtige Schrëtt an dofir gi mer eisen Accord. Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Mëttelstandsmi-
nister Lex Delles.

Prise de position du Gouvernement

M. Lex Delles, Ministre des Classes moyennes | Merci villmools, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, loosst mech fir unzefänken der Rapportrice villmools Merci soe fir de schréftlechen an de mündleche Rap-
port. Ech wëll net nach eng Kéier op alleguer d'Detailer

vum Gesetz agoen. Et ass zwar schonn alles gesot ginn, mee net vu jiddwerengem gesot ginn, ech wëll och net alles nach eng Kéier widerhuelen.

Ech wëll just nach eng Kéier hei ënnersträichen, dass et e ganz wichtige Volet ass, deen hei ëmgesat gëtt, eebe grad fir d'Entrepreneuriat ze ënnerstëtzen. Wa mer soen: „Trau dech!“, da muss mer dat hei och kënne maachen. Wa mer soen: „Trau dech!“, a wa mer wëllen, dass d'Leit e Geescht vum Entrepreneuriat wëlle weiderféieren, dann ass dat hei de richtige Wee, fir dohinnerzegoen. Well et ass grad um Ufank bei der Kreatioun vun enger Entreprise, an ech mengen, d'Madamm Burton huet et gesot, wou, wann ee sech wëll lancéieren, ganz oft verschidde Käschen op een duerkommen, mat deenen een net direkt gerechent huet.

Hei geet et also ëm sechsmol 2.000 Euro an dofir ass et och extra gemaach ginn, dass et net eng eenzel Aide ass, bei där einfach nëmmen 12.000 Euro geholl ginn, déi direkt ausgeschott ginn, nee, hei geet et drëm, eebe grad déi Suen iwwer sechs Méint ze strecken, gekoppelt un eng Formatioun vun der Gestion d'entre-
prise.

Den Här Clement huet kritiséiert, dass et muss un e Lokal gebonne sinn. Mee verschidde Garde-foue muss een awer hei abauen. Et kann ee jo net einfach soen: „Majo, da komm, da frees de eng Autorisatioun an da kriss de mol während sechs Méint 2.000 Euro iwwerwisen an no sechs Méint méchs de erëm zou.“ Nee! Mir brauche Substanz. A wa mer vu Substanz schwätzen, hu mer dat och a ganz villen aneren Texter, wou mer Aiden ausbezuelen, wou mer froen, dass reellement eng Substanz do ass, fir kënne vun Aiden ze profitéieren. Dat Beispill, dat genannt ginn ass, de Schräiner oder de Schlässer, dee sech an d'Camionnette sett a vu lénks no riets fiert, dat ass eng ganz léif Iddi, mee an der Realitéit hunn ech nach kee begéint, gëtt et och net hei zu Lëtzebuerg. Et gëtt och do ëmmer eng Sub-
stanz.

Wa mer dat dote soen, dass ee muss e Lokal hunn, an et steet och extra am Text dran, dass et en anert Lokal muss si wéi den Domicile, ass dat, fir ze evitéieren, dass een hei en Independantstatutt kreéiert, nëmme fir vun deenen 12.000 Euro iwwer sechs Méint kënnen ze profitéieren. Et seet een zum Beispill, et gëtt ee Formatiounen. Formatiounen ass och eng Aktivité commerciale, wou een eng Autorisation d'établissement bei eis kritt, wou een dann, wann een einfach nëmme géng iergendzousch hifueren, ouni dass ee Méikäschen huet, vun där Aide hei ka profitéieren.

Eis geet et hei drëm, fir d'Promotioun ze maache vun der neier Kreatioun vu Betriber. Eis geet et hei drëm, den Independant ze ënnerstëtzen. Eis geet et hei drëm, fir eebe grad de Geescht vum Entrepreneuriat ze stäerken, andeem ech mech trauen, andeem ech mech lancéieren a wou ech meng Aarbecht virdrun ... Well dat ass och eng weider Konditioun: Ech däerf kee Revenu méi hunn. Dat heescht, ech muss op menger Plaz virdu gekënnegt hunn, fir kënnen hei vun dëser Aide ze profitéieren, fir dass ech eebe grad, wann ech ufänken, dann net ouni näischt dostinn, mee ech kréien hei da während sechs Méint déi 2.000 Euro.

Et war nach eng kleng Kritik komm iwwert d'Visibili-
tät vu verschiddenen Aiden. Dofir hu mer verschidde Voleten, notament d'House of Entrepreneurship, dat eebe grad dee Guidage och soll maache vun deene Leit, wéi eng Aidë se kënne kréien; d'House of Entre-
preneurship, de One-Stop-Shop, fir kënnen dohinner-
zegoen, fir iwwert déi verschidden Aiden informéiert ze ginn an eebe grad déi heiten. An ech mengen, et ass an den Avisen, souwuel vun der Chambre de Com-
merce wéi vun der Chambre des Métiers, nach eng Kéier ënnerstrach ginn, dass mer och ganz enk mat

deenen zwou zesummeschaffen, fir Promotioun hefir ze maachen an dass se och wierklech do ukënnt, wou se soll ukommen.

Neanmoins muss ech awer soen, dass et eng Panoplie vun Aidë gëtt hei zu Lëtzebuerg, vun deene Betriber kënne profitéieren, sief et an der Energie, Environne-
ment, Classes moyennes oder Innovationsaiden. An do ass et wichteg, dass mer do och eng Kéier e ganz propperen Tablo maachen, deen een net nëmmen am House of Entrepreneurship kritt, mee dass een do iwwer e ganz einfache Klicksystem an de System vun engem Entonnoir kann déi verschidden Aidë fannen. Mee hei, wéi gesot, e ganz wichtige Volet, fir d'Entre-
preneuriat ze ënnerstëtzen.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Här Mëttel-
standsmi-
nister Lex Delles. Parole après ministre fir den Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, merci, Här President. Ech wollt just nach eng Kéier wierklech kloermaachen: Ech menge schonn, datt et och Leit ginn, déi sech selbstänneg maachen, ouni datt se en eegent Lokal hunn. Et gi Leit, déi am Evenementiel schaffen, an dat sinn net alles faux Indépendants. Dat sinn der, déi defi-
nitiv och Käschen engagéieren. A mir hunn elo hei an deem heite Gesetz gesot: „Mir knëppen et un e Lokal.“ Dat verstinn ech. Ech perséinlech sinn awer weiderhin der Meenung, datt een et och hätt kënnen un en anere Garde-fou knëppe wéi zum Beispill d'Presentatioun vun engem Leasingskontrakt fir eng Camionnette. Dat wär genau deen nämmleche Garde-fou gewiescht.

An ze behaupten, datt een, dee sech elo als Gäertner selbstänneg mécht an ufänkt mat klengen Aarbechten oder als Homme à tout faire – wat och Entrepreneuriat ass mat Substanz, well et hëlleft de Leit, déi déi Hëllef brauchen, déi dee Service brauchen ... Dee mécht net einfach no sechs Méint zou! An ech mengen, do hätt een och aner Garde-foue kënnen abauen.

Ech weess, datt dat heiten e wichtigen éischte Schrëtt ass, an dofir gi mer och eis Zoustëmmung. Mee ech bleiwen awer fest der Meenung, datt dat – sech un e Lokal ze bannen – an eisen Aen ze limitativ ass.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement. An d'Wuert geet direkt zrëck un den Här Mëttelstandsmi-
nister ... Nee, datt ass net de Fall. D'Diskussioun ass domadder ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8115. Den Text steet am Document parlementaire 8115¹⁰.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8115 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par pro-
curation. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 59 Jo-Stëmmen bei enger Nee-
Stëmm ugehall.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 8115 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par M. Laurent Mosar), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par M. Jean-Marie Halsdorf), Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Claude Wiseler (par M. Léon Gloden) et Michel Wolter ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi,

Fernand Etgen, Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Jeff Engelen) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel ?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

5.1888 – Projet de loi portant création d'un établissement public nommé « Casino Luxembourg – Forum d'art contemporain » et portant modification de :

1° la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu ;

2° la loi modifiée du 4 mars 1982 a) portant création d'un Fonds culturel national ; b) modifiant et complétant les dispositions fiscales tendant à promouvoir le mécénat et la philanthropie

8189 – Projet de loi portant création d'un établissement public nommé « Musée d'art moderne Grand-Duc Jean »

8190 – Projet de loi portant création d'un établissement public nommé « Espace culturel des Rotondes »

8191 – Projet de loi portant création d'un établissement public nommé « Théâtre national du Luxembourg »

8192 – Projet de loi portant création d'un établissement public nommé « TROIS C-L – Maison pour la Danse »

Beim leschte Punkt vum Ordre du jour vum haut geet et ëm d'Projets de loi 8188, 8189, 8190, 8191 an 8192 iwwert d'Schafung vun enger Rei vun Établissements publics. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. An d'Wuert kritt elo direkt d'Madamm Rapportrice vun dëse Projet-de-loien an dat ass déi honorabel Madamm Djuna Bernard. Madamm Bernard, Dir hutt d'Wuert.

Rapports de la Commission de la Culture

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Merci, Här President. An de kommende Minutte stellen ech Iech fënnef Kulturinstitutione vir, déi jeeeweils de Statut vum Établissement public solle kréien. Sou géife se zu enger Personne morale de droit public ginn an duerch hiert jeeweilegt Gesetz ginn hiren Objet, hir Missioun, hiert Fonctionnement, de Siège an natierlech och de Ministère de tutelle fixéiert an dat ass natierlech an dësem Fall de Kulturministère.

Dir Dammen an Dir Hären, ech stellen Iech elo mol déi fënnef Kulturinstitutione kuerz vir. Ech ginn dervunner aus, dass mer se alleguerste scho besicht hunn, a falls ee vun Iech dat nach net sollt gemaach hunn, da géif ech Iech dat natierlech wäermtens recommandéieren.

Ech fänken u mam Casino Luxembourg – Forum d'art contemporain. De Casino, dee sech hei an der Stad befënnt, huet näischt mat engem Spillcasino ze dinn. Den Numm geet zrëck op eng Zäit, wou een d'Rencontre an den Echange mam Begrëff „Casino“ associéiert huet, an dat géllt och an dësem Fall nach haut fir eise Casino. Et ass eng Plaz fir all Forme vun zäitgenëssescher Konscht, mee virun allem, fir sech do ronderëm ze begéinen, fir sech auszetauschen – e richteg „Forum“ also. 2021 koum de Casino Display derbäi, eng Plaz, wou d'Konschtvermittlung hir Plaz hat, an doduerjer e Raum fir d'Recherche a fir d'Experimentation genauso wéi eng Résidence d'artistes. Haut stellt de Casino op nationalem wéi op internationalem Plang eng Referenz duer an huet eng Ekip vu 15,25 ETP an e järeliche Budget vu bal 2,7 Milliounen.

Déi nächst Institution ass de Musée d'art moderne Grand-Duc Jean, kuerz de Mudam. D'Iddi ronderëm d'Schafe vun enger international rayonéierender Konschtinstitution geet zrëck an d'90er-Joren. 1998 huet déi deemoleg Regierung d'Fondation Musée d'art moderne Grand-Duc Jean gegrënnt, déi de Bau an d'Konzeption vum neie Musée verantwort huet. Dat bekannt Gebai vum Architekt Ieoh Ming Pei ass entre-temps aus dem Landschaftsbild vum Kierchbiereg a vun der ganzer Stad net ewechzedenden an de Mudam assuréiert haut eng enorm wichteg national Missioun fir d'Kollektioun, d'Konservatioun an d'Presentatioun vun zäitgenëssescher Konscht, déi, wéi gesot, an d'ganz Welt ausstraalt.

Vum Kierchbiereg eriwuer an de Bouneweg-Garer Quartier, wou d'Rotonden direkt nieft de Schinnen zu engem kulturellen, mee virun allem och zu engem soziale Mëttelpunkt gi sinn. Nom Succès vum Kulturjoer 2007 hunn de Kulturministère an d'Stad Lëtzebuerg zesumme gekuckt, fir d'Aktivitéiten an d'Dynamik vum Kulturjoer ze perenniséieren. Während d'Rotonden zu Bouneweg a Stand gesat goufen, huet de CarréRotondes an der Rue de l'Acierie en interessante Provisorium erschloss, deen awer dunn 2015 mat der Aweigung vun der Rotonde 1 eriwergoung. Saitdeem gëtt et hei nieft der renovéierter an natierlech denkmalsgeschützter Rotonde 1 e flotte Parvis, eng Container- an eng Holzstruktur. D'Rotonde 2 ass nach an hirem Originalzoustand, mee hei wäert deemnächst e Chantier ufänken, fir dës Rotonde och nach ganz bespillen ze kënnen. D'Rotondë sinn e Lieu de création et d'innovation, wou nei Kënschtler/innen a Konschtrichtungen zesumme mat engem breede Public hir Plaz sollen hunn.

Ech kommen dann elo eriwuer bei den Théâtre national du Luxembourg, kuerz den TNL. Och hei huet d'Kulturhauptstad vun 1995 hir Spueren hannerlooss, an dat maassgeblech bei de Kulturschafenden aus der Theaterzeen, déi doropshin eng ASBL gegrënnt hunn, fir den Arts du spectacle zu Lëtzebuerg eng fest Adress an Ulafstell ze ginn. Mat der fréierer Forge an der Lonkecher Strooss huet de Staat 2001 eng ideal Plaz kaaft, an där bis haut ëm déi 375 Spektakele konnte stattfannen. Och vernetzt den TNL a säin Ekosystem Acteuren aus der Kulturwelt iwwert d'national Grenzen eraus. Haut ass den TNL nieft de stätteschen Theateren, de regionale Kulturzentere an den onofhängegen Theateren en nationale Piliere an der Theaterwelt, dee ronderëm seng lokal Kreatiounen, seng international Koproduktiounen, Nowuessförderung a Kulturaktiounen definitiv e Service vun nationaler Relevanz ubitt.

Last but not least den TROIS C-L, an dee befënnt sech an der Bananefabrik. 1994 hëlt de Kulturministère d'Initiativ, fir eng Association „Théâtre dansé et muet“ unzestiwelen, déi d'choreografiéiert Konscht zu Lëtzebuerg soll promouvieren. D'Entwécklung huet hire Wee geholl a säit 2004 kenne mer den Numm „TROIS C-L“, dee sech zënterhier ëmmer weider professionaliséiert huet a mat der Bananefabrik zu Bouneweg och eng Struktur fonnt huet, an där geschafft, geprouft an opgefouert ka ginn. D'Dynamik vum Danzsecteur zu Lëtzebuerg schwätzt Bänn an op ganz villen auslännesche Büne sinn ons Dänzer a Choreografe present. De Besoin fir eng méi grouss Struktur gëtt ëmmer méi däitlech an et steet eng Perspektiv am Raum: déi vum Développement vun enger Maison de la Danse fir all Danzformen an Expressiounen.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, et kann ee sech d'Fro stellen: Wéisou en Établissement public? An dofir gëtt et direkt e puer Argumenter: Bis op den Théâtre national du Luxembourg sinn allegueren d'Institutionen d'Suite vun enger staatlecher Demande respektiv enger Initiativ. Se si maassgeblech impaktéiert gi vun den zwee Kulturjoren 1995 an 2007, déi ganz sécher en enormen Elan an d'Schafung vu kulturelle Lieue respektiv Institutione mat sech bruecht hunn. Alle fënnef Institutionen erfëllen haut schon de Charakter vun engem Service public an hir Aktivitéiten an Offere riichte sech un eng breet Effentlechkeet. Bei sämtlechen Institutionen ass och haut schon de Staat mat verschiddene Verrieder am Conseil d'administration vertruuden.

An och a puncto Finanzement kënn d'Majoritéit vun de finanzielle Mëttelen aus staatlecher Hand. Heizou huet och d'Cour des comptes schon an hirem Rapport vun 2008 eng ganz däitlech Recommendation fir d'Émwendung vu bisheerege parastaatlechen ASBLen an Établissement-publicken ausgeschwat. Mat der Struktur vum Établissement public kann nämlech och de Rechnungshaff d'Strukturen an Zukunft reegelméisseg kontrolléieren.

Net zulescht bekennt sech de Staat mat dëse Gesetzzer zur Wichtegkeet an der Positioun vun de fënnef Institutione fir eist Land. Si ginn an engem Gesetz verankert, d'Gestioun an d'Gouvernance gi weider professionaliséiert an d'Missioun vum Service public gëtt ënnerstrach.

All Établissement public huet, wéi d'Kadergesetz dat virgesäit, e Conseil d'administration, deen aus staatleche Verrieder/innen zesummegeesat gëtt. Just am Fall vun de Rotonden handelt et sech ausserdeem och ëm Verrieder/innen vun der Stad Lëtzebuerg.

De Kulturministère huet déi fënnef Avant-projet-de-loien den 30. Mäerz 2023 deposéiert. Mir hu se schon, a weiser Voraussicht, de 16. Mäerz virgestallt kritt a mir kruten d'Avis vum Staatsrot de 6. Juni 2023. D'Chambre de Commerce huet hir Avisen de 16. Mee eragereecht, wou se eng Rei vu punktuellen Froen a Remarken zur Organisatioun zum Ausdrock bruecht huet, awer d'Projete soss guttgeheescht huet. Den 22. Juni hu mer d'Avis vum Staatsrot diskutéiert an hei kann ech och rapportéieren, dass keen Oppositions formelles dra waren, de Staatsrot just beim Projet zu de Rotonden eng punktuell Remark zur Organisatioun vum Conseil d'administration hat, där d'Kommissioun Rechnung gedroen huet. Mir hunn d'Rapporte vun de Gesetzzer de 27. Juni 2023 an der Kommissioun ugehooll.

Här President, mam Vott vun de fënnef Gesetzestexten wäert sech am Alldag vun de Visiteuren, dem Personal, der Gesellschaft vis-à-vis vun de fënnef Kulturinstitutionen eigentlech net ganz vill änneren. D'Émwendung an en Établissement public ass eng logesch Suite